

Podsumowanie realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego w 2007 roku.

„Wojewódzki Program Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego” został opracowany przez Samorząd Województwa Łódzkiego w związku z niekorzystną sytuacją epidemiologiczną w województwie łódzkim pod względem zapadalności i umieralności z powodu gruźlicy płuc, nowotworów układu oddechowego i klatki piersiowej oraz innych chorób płuc.

Program składa się z trzech etapów obejmujących dwie konsultacje z lekarzem pulmonologiem oraz wykonanie zdjęcia radiologicznego klatki piersiowej. Zgłaszalność do udziału w Programie jest spontaniczna.

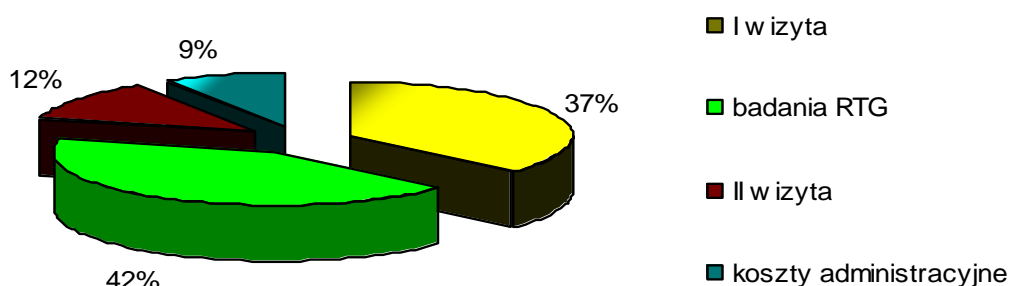
W czerwcu 2007 roku rozpoczęła się realizacja czwartej edycji Programu. W założeniach programowych przyjęto, że ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego badaniami zostaną objęci mieszkańcy powiatów wieluńskiego i sieradzkiego. Jednakże w związku z wystąpieniem przypadków gruźlicy prątkującej wśród osób przebywających w schroniskach łódzkich, realizacja Programu została rozszerzona i badaniami objęto osoby bezdomne przebywające w dwóch schroniskach na terenie Łodzi.

W ramach Programu specjaliści chorób płuc udzielili łącznie 5.701 konsultacji, w tym 4.329 stanowiły pierwsze wizyty, podczas których lekarz (po zebraniu wywiadu lekarskiego i wypełnieniu ankiety) decydował o skierowaniu pacjenta na badanie radiologiczne klatki piersiowej oraz 1.372 tzw. drugich wizyt, na które trafiali pacjenci ze zmianami chorobowymi zarejestrowanymi w badaniu radiologicznym. Podczas drugiej wizyty lekarz na podstawie zdjęcia rentgenowskiego kierował pacjenta do dalszej diagnostyki, mającej na celu potwierdzenie wstępnego rozpoznania oraz leczenie. W ramach Programu wystawiono 4.213 skierowań na zdjęcie RTG, przy czym badanie radiologiczne klatki piersiowej wykonano 3.093 pacjentom. Według rozpoznań postawionych w oparciu o wywiad lekarski i wynik zdjęcia radiologicznego, wykryto (tzw. diagnoza wstępna): 65 przypadków gruźlicy płuc, 65 przypadków nowotworów płuc oraz 971 przypadków innych chorób płuc.

Przewidywany koszt Programu w 2007 roku oszacowano na 150.000 złotych. Jednakże ze względu na dużą zgłaszalność oraz objęcie badaniami osób bezdomnych, łączny koszt Programu wyniósł ponad 184.500 złotych, z czego 173.500 złotych stanowiły środki Samorządu Województwa Łódzkiego, a około 11.000 środki własne Realizatora Programu.

Podział kosztów Programu ze względu na rodzaj działań kształtował się następująco: przeprowadzenie specjalistycznych konsultacji lekarskich kosztowało 90.708,17 złotych (pierwsze wizyty – 68.796,10 złotych, drugie wizyty – 21.912,07 złotych), wykonanie zdjęć radiologicznych to wydatek 77.325 złotych, natomiast koszty administracyjne wyniosły około 16.500 złotych (**wykres nr 1**).

Wykres Nr 1. Wykorzystanie środków finansowych Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego z uwzględnieniem rodzaju działań.

Szczegółowe informacje na temat kosztów Realizacji Programu, w podziale na źródło finansowania oraz rodzaj działań przedstawione są w **tabelach nr 1 i nr 2**.

Tabela Nr 1. Koszty Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego ze względu na źródło finansowania.

Przeznaczenie środków	Wartość zadania zgodnie z zawartą Umową na 2007 rok w zł	Wysokość rozliczonych środków w zł, w tym:		
		Środki Samorządu Województwa Łódzkiego	Środki własne Realizatora	Razem
na pokrycie kosztów konsultacji specjalistycznych i badań radiologicznych	157 000,00	157 000,00	11 033,17	168 033,17
na pokrycie kosztów administracyjnych	16 500,00	16 500,00	15,42	16 515,42
OGÓŁEM	173 500,00	173 500,00	11 048,59	184 548,59

Tabela Nr 2. Koszty i efekty Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego w 2007 roku.

l.p.	miejsce realizacji Programu	I WIZYTA SPECJALISTYCZNA				BADANIA RADIOLOGICZNE			II WIZYTA SPECJALISTYCZNA				EFEKTY		
		data udzielania porad	liczba porad	koszt 1 porady	koszt porad ogółem	liczba badań rtg	koszt 1 badania	koszt badań rtg ogółem	data udzielania porad	liczba porad	koszt 1 porady	koszt porad ogółem	gruźlicy	nowotworu płuc	innej choroby płuc
Powiat Wieluński			2809		41 248,89	2244		56100,00		917		14358,72	25	39	671
1.	Osjaków	01.09.2007	47	19,23	903,81	39	25,00	975,00	22.09.2007	25	19,23	480,75	3	0	22
2.	Ostrówek	02.09.2007	74	19,23	1 423,02	57	25,00	1 425,00	23.09.2007	32	19,23	615,36	0	3	29
3.	Mokrsko	01.09.2007	54	19,23	1 038,42	43	25,00	1 075,00	22.09.2007	16	19,23	307,68	0	1	15
4.	Skomlin	02.09.2007	95	19,23	1 826,85	61	25,00	1 525,00	23.09.2007	40	19,23	769,20	1	3	36
5.	Czarnożyły	01.09.2007	221	19,23	4 249,83	168	25,00	4 200,00	22.09.2007	90	19,23	1 730,70	0	1	89
6.	Wierzchlas	02.09.2007	157	19,23	3 019,11	68	25,00	1 700,00	23.09.2007	35	19,23	673,05	0	0	35
7.	Biała	01.09.2007	192	19,23	3 692,16	136	25,00	3 400,00	22.09.2007	82	19,23	1 576,86	3	3	76
8.	Mierzyce	01.09.2007	81	19,23	1 557,63	63	25,00	1 575,00	22.09.2007	51	19,23	980,73	0	1	50
9.	Pątnów 1	01.09.2007	46	19,23	884,58	41	25,00	1 025,00	22.09.2007	37	19,23	711,51	0	4	33
10.	Pątnów 2	22.09.2007	7	19,23	134,61	5	25,00	125,00	13.10.2007	3	19,23	57,69	0	0	3
11.	Konopnica 1	02.09.2007	40	19,23	769,20	36	25,00	900,00	23.09.2007	36	19,23	692,28	1	5	30
12.	Konopnica 2	23.09.2007	29	19,23	557,67	17	25,00	425,00	14.10.2007	17	19,23	326,91	0	0	17
13.	Wieluń 1	02.09.2007	1 397	12,00	16 764,00	1 188	25,00	29 700,00	23.09.2007	339	12,00	4 068,00	16	16	170
14.	Wieluń 2	23.09.2007	369	12,00	4 428,00	322	25,00	8 050,00	14.10.2007	114	12,00	1 368,00	2	3	64

Powiat Sieradzki			1399		25220,38	826		20650,00		433		7130,29	34	25	285
1.	Błaszki	08.09.2007	132	19,23	2 538,36	84	25,00	2 100,00	29.09.2007	66	19,23	1 269,18	0	6	60
2.	Wróblew	09.09.2007	76	19,23	1 461,48	39	25,00	975,00	30.09.2007	33	19,23	634,59	0	4	29
3.	Złoczew	08.09.2007	77	19,23	1 480,71	45	25,00	1 125,00	29.09.2007	32	19,23	615,36	3	2	27
4.	Klonowa	09.09.2007	65	19,23	1 249,95	50	25,00	1 250,00	30.09.2007	32	19,23	615,36	2	0	30
5.	Szpital Psychiatryczny w Warcie	09.09.2007	59	19,23	1 134,57	18	25,00	450,00	30.09.2007	0	19,23	0,00	0	0	0
6.	Szpital Psychiatryczny w Warcie	09.09.2007	80	16,63	1 330,40	34	25,00	850,00	30.09.2007	0	16,63	0,00	0	0	0
7.	NZOZ MEDYK w Warcie	08.09.2007	86	16,63	1 430,18	72	25,00	1 800,00	29.09.2007	43	16,63	715,09	3	4	36
8.	Brąszewice 1	09.09.2007	105	19,23	2 019,15	18	25,00	450,00	30.09.2007	17	19,23	326,91	0	3	14
9.	Brąszewice 2	30.09.2007	55	19,23	1 057,65	15	25,00	375,00	14.10.2007	0	19,23	0,00	0	0	0
10.	Brzeźno 1	08.09.2007	225	19,23	4 326,75	110	25,00	2 750,00	29.09.2007	49	19,23	942,27	4	2	43
11.	Brzeźno 2	29.09.2007	80	19,23	1 538,40	51	25,00	1 275,00	13.10.2007	0	19,23	0,00	0	0	0
12.	Goszczanów 1	09.09.2007	164	19,23	3 153,72	115	25,00	2 875,00	30.09.2007	11	19,23	211,53	0	1	10
13.	Goszczanów 2	30.09.2007	22	19,23	423,06	7	25,00	175,00	14.10.2007	0	19,23	0,00	0	0	0
14.	Sieradz 1	09.09.2007	173	12,00	2 076,00	168	25,00	4 200,00	30.09.2007	150	12,00	1 800,00	22	3	36
15.	Sieradz 2	30.09.2007	0	12,00	0,00	0	25,00	0,00	14.10.2007	0	12,00	0,00	0	0	0
Schroniska dla bezdomnych			121		2326,83	23		575,00		22		423,06	6	1	15
1.	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn św. B.Alberta w Łodzi ul. Spokojna 10/12	06.12.2007	43	19,23	826,89	10	25,00	250,00	12.12.2007	9	19,23	173,07	3	1	5
2.	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn św. B.Alberta w Łodzi ul. Szczytowa 11	05.12.2007	78	19,23	1499,94	13	25,00	325,00	12.12.2007	13	19,23	249,99	3	0	10
OGÓŁEM			4329		68796,10	3093		77325,00		1372		21912,07	65	65	971

Analiza ankiet

Podczas realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Gruźlicy Płuc i Nowotworów Układu Oddechowego w 2007 roku przebadano 4.329 osób (2.809 osób w powiecie wieluńskim, 1.399 w sieradzkim oraz 121 w schroniskach dla bezdomnych).

W ramach pierwszej wizyty specjalistycznej u wszystkich osób przeprowadzono ankietę dotyczącą czynników ryzyka chorób układu oddechowego. Wskazaniem do wykonania badania radiologicznego klatki piersiowej było spełnienie jednego z warunków wyszczególnionych w Programie – informacje te przedstawiono poniżej, zgodnie z częstością ich zgłaszania przez uczestników:

1. Kaszel trwający ponad 3 tygodnie – zgłosiło 2.975 osób, tj. 68,7% wszystkich uczestników Programu.
2. Krwioplucie, duszność, osłabienie, stany podgorączkowe, nocne poty, odkrztuszanie płwociny, ból w klatce piersiowej – tego typu dolegliwości zostały przedstawione lekarzom w 2.531 przypadkach, co stanowiło 58,5% uczestników I wizyty.
3. Nawracające zakażenia układu oddechowego – podczas wywiadu ankietowego dolegliwości tę podano 2.477 razy - 57,2% wszystkich osób.
4. Aktualnie palący, od 10 lat, co najmniej paczkę papierosów dziennie i wiek powyżej 40 lat - w tej grupie znalazły się 1.522 osoby; 35,2% uczestników Programu.
5. Wiek powyżej 65 roku życia – do tej grupy wiekowej należało 978 osób, co stanowiło 22,6% wszystkich uczestników.
6. Alkoholizm – problem alkoholowy zgłosiło 138 osób, czyli 3,2% badanych.
7. Bezdomni – 116 osób ze schronisk, tj. 2,7% ogółu badanych.
8. Pensjonariusze domów opieki społecznej – Programem objętych zostało 41 pensjonariuszy domów opieki społecznej i stanowili oni niecały procent badanych.
9. Narkomania – zgłoszona przez jedną osobę.

Dokonując oceny populacji, która wzięła udział w Programie stwierdzono, że najczęściej występującym czynnikiem ryzyka chorób płuc jest palenie papierosów. Czynni palacze stanowili 35,2% wszystkich uczestników Programu (tj. 1.522 osób). Kontakt z osobą chorą na gruźlicę zadeklarowało 8,8% badanych, czyli 379 uczestników.

Osoby zgłaszające się na wizytę pytane były również o narażenie zawodowe na czynniki szkodliwe. Pracę w szkodliwych warunkach wskazało 196 osób (4,5% uczestniczących

w Programie), przy czym najczęściej w grupie tej zgłaszano narażenie na spaliny (48,5% narażonych zawodowo) oraz sadze (21%); w dalszej kolejności znalazły się: smoły – około 15%, azbest – niecałe 13% oraz przemysł gumowy – 3%.

W oparciu o wyniki ankiety oraz informacje zebrane podczas wywiadu lekarskiego, 4.213 pacjentów (97,3% uczestników pierwszej wizyty) otrzymało skierowanie na zdjęcie radiologiczne klatki piersiowej. Ze skierowania skorzystało 73,4% osób, w efekcie czego wykonano 3.093 zdjęć RTG. Pod względem zgłaszalności pacjentów na badania RTG klatki piersiowej, sytuacja najlepiej przedstawiała się w powiecie wieluńskim, gdzie 80,5% pacjentów, którzy otrzymali skierowania, zgłosiło się na badania radiologiczne. W powiecie sieradzkim zgłaszalność na badania RTG wyniosła 59,5%, a wśród osób przebywających w łódzkich schroniskach dla bezdomnych 59%.

Na podstawie wyników badania radiologicznego, w przypadkach wskazujących na występowanie zmian chorobowych w płucach, pacjenci informowani byli o konieczności zgłoszenia się na drugą wizytę specjalistyczną. Ogółem zgłosiło się na nią ponad 44% wszystkich pacjentów poddanych badaniom radiologicznym, tj. 1.372 osoby (w powiecie wieluńskim 41%, w sieradzkim 52%, wśród osób bezdomnych 96%).

Efektom drugich wizyt specjalistycznych było wstępne rozpoznanie 65 przypadków gruźlicy płuc (tj. u 4,7% osób, które zgłosiły się na II wizytę), 65 przypadków nowotwór płuc (4,7%) oraz 971 przypadków innej choroby płuc (71%).

Najwięcej podejrzeń gruźlicy oraz innych chorób płuc rozpoznano w populacji bezdomnych, odpowiednio u 27% tych osób ogółem (było to 68% osób, które wzięły udział w II wizycie). Podejrzenia nowotworów najliczniej rozpoznano wśród mieszkańców powiatu sieradzkiego (5,8%).

Jednocześnie najniższy odsetek podejrzeń gruźlicy płuc (2,7% uczestników II wizyty) zanotowano w powiecie wieluńskim. Najmniej podejrzeń nowotworów płuc stwierdzono wśród bezdomnych (u jednej osoby, co jest stanowi 4,5%), zaś innych chorób płuc (66% uczestników II wizyty) w powiecie sieradzkim. Informacje dotyczące analizy ankiet przedstawiono w **tabeli nr 3**.

Obecnie prowadzony jest monitoring efektów Programu, który pozwoli na ustalenie liczby przypadków poszczególnych schorzeń układu oddechowego, potwierdzonych dalszymi badaniami.

Tabela Nr 3. Zbiorcze zestawienie wyników ankiet przeprowadzonych przez lekarzy pulmonologów wśród uczestników Programu.

L.p.	Powiat	I WIZYTA SPECJALISTYCZNA																			II WIZYTA					
		Liczba pacjentów na I wizycie	aktualne palenie papierosów	kontakt z chorym na gruźlicę	narażenie zawodowe						warunki skierowania pacjenta na RTG klatki piersiowej									wystawienie skierowania na badania	Liczba pacjentów na badaniu RTG	efekty				
					azbest	sadze	smoły	spaliny	przemysł gumowy	wiek 65+	aktualnie palący od 10 lat, co najmniej paczkę dziennie i wiek powyżej 40 lat	kaszel trwający ponad 3 tygodnie	nawracające zakażenia układu oddechowego	krwioplucie, duszność, osłabienie, stany podgorączkowe, nocne poty, odkrztuszanie płwociny, ból w klatce piersiowej	alkoholizm	narkomania	pensjonariusze domów opieki społecznej	bezdolni	Liczba pacjentów na II wizycie			pacjent nie zgłosił się	podejrzanie gruźlicy płuc	podejrzanie nowotworu płuc	podejrzanie innej choroby płuc	
1.	wieluński	2809	846	178	12	27	13	76	2	685	846	1718	1606	1401	26	0	12	0	2786	2244	917	1869	25	39	671	
2.	sieradzki	1399	565	151	6	12	12	19	3	283	565	1187	858	1108	82	0	29	0	1388	826	433	955	34	25	285	
3.	schroniska dla bezdomnych	121	111	50	7	2	4	0	1	10	111	70	13	22	30	1	0	116	39	23	22	17	6	1	15	
RAZEM		4329	1522	379	25	41	29	95	6	978	1522	2975	2477	2531	138	1	41	116	4213	3093	1372	2841	65	65	971	